

אתיקה מקצועית

24

רבעון האתיקה של לשכת עורכי הדין



לשכת עורכי הדין | הוועד המרכזי | גליון 24 | אוקטובר 2007

הקדמה

הגיליון הנוכחי יוצא הפעם במתכונת שונה הכוללת רק החלטות והנחיות של הועדות השונות ללא מאמרי המערכת שלנו. הסיבה לכך היא הצטברות מספר רב של החלטות והנחיות חשובות של ועדת האתיקה הארצית בקדנציה החולפת. לדעתנו חשוב מאד לפרסם את ההחלטות והנחיות בסמוך ככל האפשר למועד נתינתם, כדי שאכן יוכלו להשפיע ולעצב את התנהגות עורכי הדין. הדבר חשוב במיוחד ערב התחלת עבודתן של הועדות החדשות שיפעלו בקדנציה שזה עתה החלה.

בברכה,

ד"ר לימור זר-גוטמן, עו"ד / עורכת

עו"ד דרור ארד-אילון / יו"ר ועדת האתיקה הארצית

הנחיות והחלטות

הנחיות והחלטות ועדת האתיקה הארצית

תנאי מכרז העומדים בסתירה לכללי האתיקה והחוק

עובדות המשרד לאיכות הסביבה פרסם מכרז לשירותי גביה. הפתוח למשרדי עורכי דין ולחברות גביה, כאשר המכרז מתנה השתתפות חברת גביה בכך שהיא תעסיק עורכי דין. כן התנה המכרז את ההשתתפות בהפקדת ערבות בנקאית בסכום נכבד.

גוף ציבורי – שהוקם על-ידי עורכי דין – עתר נגד המכרז, בין השאר בטענה ששניים מתנאיו סותרים את חוק לשכת עורכי הדין. האחד הוא שחברת הגביה נדרשת להעסיק עורכי דין שייצגו את המשרד לאיכות הסביבה. השני, שהזוכה במכרז נדרש להפקיד ערובה בנקאית. ככל הנראה, בהסכמה בין הצדדים המכרז בוטל, והמשרד פנה לוועדת האתיקה כדי לקבל את חוות דעתה בעניינים אלה.

שאלתא האם תנאי המכרז מביאים את עורכי הדין לעבור עבירה משמעתית?

החלטה

א. לאור כלל 10 לכללי האתיקה, אסור לעורך דין לערוב ערבות אישית בענין הנמצא בטיפולו. לפיכך, עורך דין אינו רשאי להתחייב בערבות אישית כפי שנדרשה במכרז. יתכן שאפשר לדרוש ערבות

עורכת: ד"ר לימור זר-גוטמן, עו"ד ■ **יו"ר ועדת האתיקה הארצית:** עו"ד דרור ארד-אילון

המערכת: רחי דניאל פריש 10, תל-אביב 64731, טל. 03-6918691, פקס. 03-6918696

הנחיות והחלטות: הנחיות והחלטות ועדת האתיקה הארצית ■ הנחיות והחלטות הועדה לענייני

עיסוק אחר ■ הנחיות והחלטות ועדת שכר הטרחה



של עורך דין המצומצמת להבטחת העברת כספים ונכסים שהוא מקבל לידי עבור הלקוח ועניין זה נשאר בצריך עיון. אולם, הערבות המנוסחת במכרז רחבה מכך ואינה מותרת. התוצאה היא שמבחינה אתית אסור לעורך דין להתחייב בערבות הנדרשת במסמכי המכרז.

ב. האפשרות של העברת פעילות הגביה לחברה מסחרית אשר תעסיק עורכי דין שיתנו שירות משפטי למזומין (קרי למשרד לאיכות הסביבה) – מפירה לכאורה את הוראת סעיף 20 לחוק לשכת עורכי הדין, ועורך דין הפועל במסגרת כזו מפר לכאורה את כלל 11ב(ב) לכללי האתיקה. לפיכך הסדר כזה פגום מבחינה אתית. סוף דבר: תנאי המכרז סותרים את הוראות כללי האתיקה המקצועית [החלטה מספר את 333/06].

הערת העורכת בעקבות ההחלטה המכרז לא פורסם במתכונתו המקורית.

ייצוג: פעולות שיוחדו לעורכי דין

סאילתא משרד עורכי דין מייצג חברת תקשורת המנסה לאתר אנשים המתחברים למערכת באופן לא חוקי, ומבקשת לשלוח נציגים (של החברה) שיאתרו מתחברים כאלה. הנציגים ישאו בכליהם מכתבי התראה סטנדרטיים, ועם זיהוי מתחבר לא חוקי, הם יכתבו את שמו על המעטפה (בלי לשנות את המכתב) וימסרו לו את המכתב. האם שיטה זו מעוררת בעיה אתית?

החלטה שיטת הפעולה המוצעת אכן מעוררת בעיה אתית והיא פסולה.

ראשית, הכנת מכתב התראה בדרך של "סטנסיל" הנמסר כאילו מדובר בהתראה אישית, עלולה להטעות את הקורא לסבור שעורך הדין שחתום על המכתב בחן את עניינו בטרם כתב לו את שכתוב במכתב.

שנית, שיקול הדעת האם לשלוח מכתב התראה משפטי, הוא פעולה מקצועית שחל עליה סעיף 20 לחוק לשכת עורכי הדין באשר לייחוד פעולות המקצוע.

שלישית, לאור עמדה זו אין צורך לבחון את השליחות של עובד החברה (קרי עובד של הלקוח) בביצוע פעולה משפטית מובהקת (הפעלת שיקול דעת של עורך דין). יחד עם זאת הדבר היה אסור גם אם השליח היה נשכר לעבודתו על-ידי עורך הדין בעצמו, שכן פעולתו אינה שליחות אלא הפעלת שיקול דעת השמור לעורכי דין. [החלטה מספר את 16/07]

שכר טרחה וייצוג: הפסקת ייצוג בשל אי תשלום שכר טרחה

עובדות המתלונן שכר את שירותיו של הנילון לייצוג בתביעה שהגיש נגד שכנו. שכר הטרחה שולם ב-12 שיקים. 4 השיקים האחרונים חזרו בהעדר כיסוי. לטענת המתלונן, עקב חזרת השיקים לא מוכן הנילון לייצוג בתביעה וגם לא מוכן להשיב את הכסף ששולם עד כה.

לטענת הנילון הוא הגיש את כתב התביעה ואף ייצג את המתלונן בשני דיונים שהתקיימו בתיק. עקב אי פירעון השיקים ביקש מבית המשפט להשתחרר מהמשך הייצוג, ובקשתו אושרה.

החלטה לגנוז את התלונה. אין עבירה אתית בכך שהנילון הפסיק לייצג את המתלונן, עקב אי עמידה בתשלומי שכר הטרחה, מה גם שהנילון שוחרר מייצוג כדין על-ידי בית המשפט.

אשר לשכר הראוי בגין העבודה שבוצעה בתיק עד כה, זה אינו עניינה של ועדת האתיקה והמתלונן מוזמן לפנות בנושא לוועדת שכר הטרחה. [החלטה מספר את 89/06]

כלל 24: איום כלפי צד שכנגד

עובדות הנילונה ייצגה את שכניה של המתלוננת בסכסוך שפרץ בין הצדדים, בגין הפרעה למנוחה. במכתב ששלחה הנילונה למתלוננת נטען שהמתלוננת מטרידה את מנוחת השכנים ו"מבריחה" דיירים מן הבניין. הנילונה מתרה במתלוננת לחדול ממעשיה, שאם לא כן יינקטו כנגדה הליכים משפטיים.

לטענת המתלוננת, מכתב מאיים זה "עורר אצלי כעס רב, עלבון לאינטליגנציה שלי ועלייה ברמת הסוכר שממנה אני סובלת" לטענת הנילונה, כתבה מפי מרשיה והעבירה מכתבה לעיון המתלוננת בלבד.

ועד המחוז החליט לגנוז את התלונה, לאחר שלא מצא מקום לנקיטת הליכים משמעותיים כנגד הנילונה.

החלטה לגנוז את התלונה. אין כל פסול באופן ניסוח מכתבה של הנילונה. תפקידו של עורך הדין הוא לטעון מפי מרשיו בסגנון מקובל, אין הוא מצווה לשמור על שלוות הנפש של הצד שכנגד. [החלטה מספר את 84/06]



ייצוג וחובת הנאמנות: יסוּח כתב הגנה

עובדות הנילונה מייצגת את גרושתו של המתלונן, בהליכים בענייני משפחה המתנהלים ביניהם. לטענת המתלונן, הנילונה "מעלה אוסף של שקרים ובדיות וכל זאת על מנת לרשום לעצמה, טיפוח האגו גבורה וכוחנות". עם זאת, המתלונן נמנע מלפרט דוגמאות לכך, ומציין רק כי כונה על-ידי הנילונה בכתב ההגנה שהגישה, "חולה נפש".

לטענת הנילונה, בכתב ההגנה הסתמכה על אישור פסיכיאטרי שסיפק המתלונן בעצמו. הנילונה מצרפת אישור זה לתגובתה.

עיון בכתב ההגנה מעלה כי נאמר בו: "התובע סובל לפי אישור שהמציא מהפסיכיאטר המטפל בו מדכאון קשה מאד, סובל מחרדות, נוטל תרופות ובעל מחשבות אובדניות". עיון באישור הפסיכיאטרי מעלה, כי אכן מתואר בו מצב של דכאון מצד המתלונן, מחשבות אובדניות, נטילת תרופות נוגדות דכאון וחרדות. ועד המחוז החליט לגנוז את התלונה. בנסיבות העניין לא מצא הוועד, כי העלאת טענות בשם לקוח, קשות ככל שתהיינה, מהווה עילה לקימה של עבירת משמעת.

החלטה לגנוז את התלונה. המתלונן לא סיפק כל ראיה לכך שהנילונה העלתה טענות שקריות ביועין. [החלטה מספר את 70/06]

גישור: תילוי תפקיד כמגשר כהלכה

עובדות המתלונן שקוע בסכסוך גירושין מר ורב-שנים עם אשתו, ובשלב מסוים הופנו לגישור אצל הנילון. לא למותר לציין ששני הצדדים היו מיוצגים על-ידי עורכי-דין במהלך הגישור. המתלונן טוען שהנילון לא היה מרוכז בעת הגישור, דעתו היתה מוסחת לעניינים טפלים והוא גילה חוסר-עניין וחוסר-הבנה במתרחש. המתלונן מלין על התנהגות הנילון שהיתה מבזה ואינה הולמת עורך דין ודורש השבת שכר המגשר. ועד המחוז גנו את התלונה ללא בקשת תשובה מהנילון, אך תגובה כזו נדרשה אצלנו. בתגובה מפורטת הסביר הנילון את מהלכיו.

החלטה לגנוז את התלונה. בניגוד לדברי המתלונן נראה שהנילון פעל בצורה מקצועית ואנושית ומילא תפקידו כהלכה, כשבאי כוח הצדדים אינם מעלים טענות נגדו. [החלטה מספר את 147/06]

כלל 10ב: מעסיק שאינו עורך דין

עובדות עורך דין שהינו חבר קיבוץ ומבקש לעסוק בעריכת דין כחבר קיבוץ. הקיבוץ מבקש כי החשבוניות עבור שכר הטרחה שהוא יגבה תהינה על שם הקיבוץ, אם כי יופיע עליהן גם שם עורך הדין.

החלטה ההסדר המתבקש העומד בניגוד להוראות כלל 11ב(ב) לכללי האתיקה, לפיהן עורך דין המועסק על ידי מי שאינו עורך דין... "לא יתן שירות משפטי למי שאינו מעסיקו אם המעסיק פועל למטרת רווח וגובה תמורה בעד אותו שירות משפטי". מסיבה זו, הקיבוץ לא יכול להוציא את החשבוניות עבור השירותים המשפטיים שייתן עורך הדין חבר הקיבוץ. [החלטה מספר את 294/06].

הסגת גבול המקצוע וכלל 10ב

עובדות משרד יועצים הנותן שירות לצד ג' מבקש מעורך הדין לערוך הסכם משפטי לאותו צד ג' ו/או לייעץ ולחוות דעת משפטית לעניין הסכמים נוספים אחרים של צד ג'. שכר הטרחה מתקבל מאותו משרד יועצים אף על פי שהלקוח הסופי הוא צד ג'.

באותם עניינים משפטיים בהם עוסק עורך הדין מול צד ג' אין לעבודת היועץ ערך מוסף על עבודת הייעוץ המשפטי והוא מחייב את הלקוח (צד ג') לפי שעות עבודה של עורך הדין.

שאלתא האם במתן שירות כזה עובר עורך הדין עבירה משמעתית?

החלטה השירות שנותן משרד היועצים מהווה השגת גבול המקצוע לפי סעיף 20(3) ו-4 לחוק לשכת עורכי הדין. עורך הדין עצמו עובר על כלל 11ב לכללי האתיקה. כל המטרה של דרך העסקה זו היא השגת עבודה לעורך דין בדרך האסורה לפי כללי האתיקה. [החלטה מספר את 337/06]

הכנה לעדות במהלך הפסקה בחקירה הנגדית

שאלתא כאשר החלה חקירה נגדית של בעל דין או עד והיא הפסקה על מנת להתחדש בישיבת בית המשפט הבאה – האם מותר לעורך הדין לשוב ולהכין את בעל הדין או העד לקראת המשך עדותו?
החלטה הפרקטיקה הנוהגת היא, שמשחלה החקירה הנגדית עורך הדין שהביא את העד אינו בא



בדברים עם העד בכל דבר הנוגע לעדות גם אם העד הוא בעל הדין עצמו, עד לסיומה של החקירה הנגדית, ובכלל זה בהפסקות שבין הדיונים. השאלה האם הפרת הפרקטיקה מהווה עבירה אתית תלויה בנסיבותיו של כל מקרה ומקרה. [החלטה מספר את 126/06]

הערת העורכת בע"א 840/79 **גבריאלי נ' מ"י**, פ"ד לה(2) 371 נקבע שבהפסקה במהלך חקירה ראשית מותר לעורך הדין להיפגש עם בעל דין או עד כדי להכינו לעדות. להחלטה דנן קדם דיון סוער בו נשמעו דעות שונות, לא נקבע כלל מנחה וההלכה תתגבש ממקרה למקרה.

יחס כלפי צד שכנגד ועורך דינו

עובדות בין מרשה של הנילונה למרשו של המתלונן התנהלו הליכים משפטיים, שנסתיימו בפשרה. לטענת המתלונן, כאשר הגיע מרשו למשרדה של הנילונה על מנת למסור לה שיק. הנילונה מסרה לו כי לשם כך נדרש תיאום מראש, וקבעה לו פגישה למחרת בשעה 15:00, תוך שהיא מבטיחה שלא לנקוט כנגדו בהליכי הוצאה לפועל למשך שבוע ימים. לפגישה זו לא התייצב מרשו, שכן לא חש בטוב. בשעות אחר הצהריים הודיעה הנילונה למתלונן על אי ההתייצבות. המתלונן יצר קשר עם מרשו, אולם לאחר מכן לא הצליח ליצור קשר עם הנילונה לקביעת פגישה חלופית. למחרת צלצל המתלונן לנילונה וביקש לאפשר למרשו להגיע למשרדה על מנת למסור את השיק. הנילונה מסרה כי היא מסרבת לקבל את מרשו במשרדה. אי לכך, נאלץ המתלונן לשלוח את מזכירתו לביצוע התשלום.

הנילונה אינה חולקת על השתלשלות האירועים ומוסיפה כי הציעה למתלונן מספר פעמים כי השיק ישלח אליה בדואר, אך הצעתה סורבה.

החלטה לגנוז את התלונה. אין כל עבירה אתית בפעולתה של הנילונה. בקשתה כי תתואם עמה פגישה מראש לצורך מסירת התשלום – סבירה, וכן סירובה לפגוש בלקוח, לאחר שפעם אחת הופיע במשרדה ללא תיאום מראש ופעם שנייה לא הופיע במשרדה למרות תיאום מראש. [החלטה מספר את 103/06]

סיום הייצוג: התיק שייך ללקוח

עובדות המתלונן נפגע בתאונת עבודה שעל נסיבותיה יש מחלוקת בין המתלונן לבין החברה בה עבד. המתלונן הגיש תביעה למוסד לביטוח לאומי ויוצג על-ידי הנילון. בתביעה זו הצליח הנילון ושיעור אחוזי הנכות של המתלונן עלה מ-5% ל-39%. בתביעה נזיקית נגד מעבידו של המתלונן ייצג אותו הנילון. התביעה הסתיימה בפשרה אותה הציע בית המשפט.

המתלונן טוען כי הנילון לקה ברשלנות מקצועית, חוסר תום לב, גביית שכר טרחה מעבר לתעריף המקסימלי, אי רצון להשיב את התיק.

הנילון בתגובתו מפרוץ אחת לאחת את טענות המתלונן על רשלנות מקצועית וחוסר תום לב, וזאת בין היתר בצירוף כתבי בי-דין, פרוטוקולים והחלטות בית המשפט. הנילון טוען כי הוא מוכן לאפשר למתלונן לצלם את התיק אולם על חשבון המתלונן.

החלטה לגנוז את התלונה בתוספת שתי הערות:

1. על הנילון למסור למתלונן את התיק.
2. בשאר העניינים שבתלונה – לגנוז בהעדר עבירה אתית. [החלטה מספר את 189/06]

ניגוד עניינים: התנדבות במסגרת לשכת עורכי הדין במטרה לקדם

עניין אישי

שאלתא כיצד על הלשכה להתייחס לתופעה של עורכי דין המתנדבים בוועדות הלשכה העושים לעיתים שימוש בעובדה זו כדי לקדם אינטרסים אישיים?

החלטה הוועד המרכזי רואה בברכה את הפעילות ההתנדבותית של עורכי הדין במסגרת לשכת עורכי הדין ומוקיר את חברי הוועדות המתנדבים.

כחבר ועדה יפעל עורך הדין לקידום ציבור עורכי הדין ולשכת עורכי הדין וימנע מפעילות שיש בה כדי לקדם בפועל אינטרס כלכלי אישי ישיר של החבר.

אין באמור לעיל כדי למנוע מחבר להציג עצמו כחבר הוועדה בה הוא פעיל ואף לציין בכתב עובדה זאת בהתאם לכללי הפרסומת. [החלטה מספר את 206/06]

הערת יו"ר ועדת האתיקה הארצית משמעות הדבר היא שאין לפרסם את תפקידו ההתנדבותי של החבר על ניר המכתבים או על כרטיס הביקור המקצועי שלו.



ניגוד עניינים: ייצוג עירייה וראש העיר במקביל

עובדות המתלוננת היא חברת מועצה ויו"ר הועדה לביקורת במועצת העיר. לטענתה הנילון מייצג את ראש העיר באופן פרטי בעניינים אזרחיים שונים, ובה בבד גם התקשר חוזית עם העירייה ומשמש כיועץ משפטי חיצוני לעירייה ולחברה הכלכלית שלה, בתעריפים מפורפלים. כלומר, ראש העיר מוסר עבודות ציבוריות לנילון בשעה שהוא מקבל ממנו שירותים משפטיים פרטיים. המתלוננת גורסת שראש העיר עובר בכך לכאורה על האיסור בדבר ניגוד עניינים, והנילון נוהג באופן שאינו הולם עורך דין, כשאינו מייעץ ללקוחו כדין להימנע מכך וכשהוא נותן ידו למצב פסול זה. וזו תשובת הנילון לתלונה:

1. במהלך השנים האחרונות ייצג הנילון את העירייה בשלושה עניינים וסיפק יעוץ משפטי לחברה הכלכלית (הנילון מדגיש – מה שאינו רלבנטי לדעתי לבחינה עניינית של התלונה – שהחברה היא תאגיד נפרד מהעירייה השולטת בה). מראשית 2004 מייצג הנילון גם את ראש העיר, באופן פרטי ובשכר מלא. מחודש יולי 2005 הפסיק הנילון לייצג את העירייה והוא מייצג רק את ראש העיר;
 2. הוא אינו הכתובת לטענות נגד ראש העיר בדבר פעולת האחרון בניגוד עניינים, וועדת האתיקה של לשכת עורכי הדין אינה הגורם לעסוק בכך;
 3. לעניין פעולותיו שלו, הרי לא קיים כל ניגוד אינטרסים בין ראש העיר לעירייה ולכן לא פעל הנילון בניגוד לכלל 14 לכללי האתיקה ולא חטא לחובת הנאמנות לראש העיר או לעירייה;
 4. עצם ההתקשרות עם הנילון וגם גובה שכר הטרחה – הנמוך מהמקובל – אושרו על-ידי הגורמים המתאימים בעירייה ועל-ידי חשב מלווה מטעם משרד הפנים.
- החלטה** לגנוז את התלונה. צודק הנילון בקביעתו, שאין הוא הכתובת להאשמה בדבר ניגוד עניינים בפעולת ראש העיר, ושוועדת האתיקה של לשכת עורכי הדין איננה הפורום לבריור עניין זה; אלא שאין זו מהות העניין: העניין הוא חובתו האתית של עורך דין המייצג ראש-עיר בייצוג פרטי, ובה-בעת נופלים בחיקו חוזים לייצוגה המשפטי של העירייה: מצב כזה עלול לעורר חשד לניגוד עניינים בפעולת ראש העיר ופוגע באמון הציבור בפעולתו ובפעולת הרשות, כדין העדפת מקורבים לסוגיה; עם-זאת, ועל-אף הפגם הציבורי והאסתטי שבמצב כזה, לא נראה לנו שניתן להטיל על עורך-דין אחריות לפסול-נטען במצב שכזה ואף לא לחייבו להדיר את עצמו ממתן ייצוג משפטי בזמני הן לראש העיר והן לעירייה (לרבות תאגידים בשליטתה) – אלא אם בנסיבות העניין, לפי שיקולו, מתקיים חשש לניגוד אינטרסים או להסתבכות הלקוח בעבירות פליליות או משמעותיות בגין ניגוד עניינים או הפרת אמונים. [החלטה מספר את 311/06]

איום כלפי צד שכנגד לא תיוצג וייצוג בבית משפט לתביעות

קטנות

עובדות המתלונן תבע חברה ובעליה בבית משפט לתביעות קטנות. הנילון ייצג את החברה ולטענת המתלונן עָגַל בשתיים:

1. כחודשיים קודם לדיון בתביעה התקשר הנילון למתלונן ופנה אליו "באיום", באמרו לו שכדאי לו להסיר את תביעתו ושיפסיד את המשפט;
2. ביום הדיון הופיע הנילון ולשאלת השופטת לזהותו הציג עצמו כ"נציג" של החברה הנתבעת והסתיר את היותו עורך דין. במהלך הדיון התערב הנילון. זאת, וניסוח כתב ההגנה על-ידי הנילון, מהווים הפרה של סעיף 63 לחוק בתי המשפט [נ"מ], תשמ"ד-1984 האוסרים על ייצוג על-ידי עורך דין, אלא ברשות ומטעמים מיוחדים.

הנילון שולל איומים בפנייתו למתלונן. התביעה הוגשה נגד בעל החברה אישית ואילו הנילון התייצב כנציג החברה, שצורפה לתביעה. הנילון הציג עצמו כעורך דין וביקש לייצג את החברה בדיון, אך בית המשפט סרב להתיר זאת ולכן לא השתתף הנילון בדיון ולא ייצג כלל מי מהמעורבים. עוד טוען הנילון כי לא היה מעורב בהכנת כתב הגנתו של בעל החברה.

יצוין כי פרוטוקול הדיון אינו מגלה את נוכחות הנילון או מעורבותו שלו בדיון. **החלטה** לגנוז את התלונה.



1. אין כל פסול בהתקשרות ישירה של הנילון למתלונן, שלא היה מיוצג, ואין כל סימן לכלילתם של איומים כלשהם בשיחה – שגם המתלונן אינו מפרט את תכנם. ניסיון לשכנע לחזור מתביעה, ודאי שאינו איום;
2. יש לציין כי טענת הנילון כי כביכול לא היה מעורב בהכנת כתב ההגנה של בעל החברה הינה תמוהה, שכן לשונו של כתב ההגנה מעידה שנוסח על-ידי עורך דין, וגם שם משרדו של הנילון מתנוסס על חותמת הפקסי. אלא, שאין לומר שעזרה – ואפילו נכבדה – בהכנת כתב טענות לבית משפט לתביעות קטנות נאסרה בסעיף 63 הנ"ל המדבר על ייצוג ופרשנותו מתרכזת בייצוג בדיון. רבים מקבלים עזרה משפטית טרם הדיון בבית משפט לתביעות קטנות ואין לפסול תופעה זו, שיש עימה ברכה לבית המשפט ולבעלי הדין;
3. לנוכח דברי השופטת והרשום בפרוטוקול, יש לקבל את דברי הנילון ולקבוע שהודיע כראוי שהינו עורך דין, וכן שקיבל וציית להחלטת בית המשפט שאסרה עליו את הייצוג. אפילו החליף הנילון מילים עם נתבע, היה זה תחת עינו הפקוחה של בית המשפט ובודאי לא כייצוג אסור. [החלטה מספר את144/06]

ציון התואר עו"ד במסגרת עיסוק אחר

שאלתא האם עורכת דין המשמשת כחוקרת במשטרה חייבת לציין את דבר היותה עורכת דין על-גבי בקשות המוגשות לבית המשפט ובעניינים דומים.

החלטה בהופעה בפני בית משפט או בחתימה על צווים, עררים וכתבי בי-דין המוגשים לבתי משפט, חייבת הפונה לציין את היותה עורכת דין. אם וככל שהדבר דרוש, ועליה להבהיר שהיא פועלת לא כבא-יכח מייצג אלא כחוקרת, למשל: רב פקד עו"ד פלונית אלמונית, חוקרת.

בפעילות השוטפת כחוקרת וכשוטר, הפונה אינה חייבת לחתום כעו"ד, אולם, היא רשאית לעשות כן, ובלבד שהצגת התואר תעשה באופן שאינו מטעה את הקורא לחשוב שהיא פועלת בתפקידה זה כעורכת דין.

במקרים המתאימים יש לשקול לכתוב באופן מפורש שהכותבת אינה ממלאת תפקיד משפטי בענין זה, או שהמסמך אינו חוות דעת משפטית. [החלטה מספר את 55/06]

שכר טרחה: קבלת שכר טרחה שלא בכסף

עובדות ועדת האתיקה החליטה להגיש קובלנה כנגד הנילון בגין קבלת שכר טרחה שלא בכסף, לאחר שהוברר כי אם המתלונן שילמה לנילון בתכשיטים ואף נתנה לו את מכוניתה.

כעת פונה הנילון לוועדה בבקשה למשוך את הקובלנה, נוכח הסדר פשרה אליו הגיע עם המתלונן, במסגרתו שילם לו המתלונן ואף התחייב לחזור בו מתלונתו.

בי"כ הקובל סבור כי אין לחזור מן הקובלנה, שכן היא אינה תלויה במתלונן. לדעת הקובל, מעשי הנילון חמורים וגם אם אכן חב לו המתלונן כספים, אין בכך היתר לגבות את המגיע לו שלא בכסף, דבר המהווה עבירה על כלל 9 לכללי האתיקה.

החלטה להותיר את הקובלנה. מכתבו של הנילון אינו מוסיף דבר. הפשרה אליה הגיע עם המתלונן הייתה ידועה לוועדת האתיקה עוד טרם הגשת הקובלנה. זאת ועוד: הקובלנה לא הוגשה בגין סכסוך שכר הטרחה בין הצדדים אלא בגין גביית שכר טרחה שלא בכסף. אשר על כן, הסדר הפשרה אינו מעלה או מוריד לעניין זה. [החלטה מספר את 264/05]

הנחיות והחלטות הוועדה לענייני עיסוק אחר

דברי הקדמה: מכוח כלל לכללי לשכת עורכי הדין (עיסוק אחר), התשס"ג–2003 [להלן: **כללי עיסוק אחר**] הוקמה בלשכה ועדה לענייני עיסוק אחר שבראשה יושב ראש ועדת האתיקה הארצית. להחלטות הוועדה תוקף מחייב.

כל עורך דין רשאי לפנות אל הוועדה בכל שאלה נוגעת לעיסוק אחר שלו בנוסף על עבודתו כעורך דין.

להלן יובאו תמצית ההחלטות שניתנו בעקבות פניות חברים אל הוועדה:

– עורך דין יכול לכהן כבעל מניות ומנהל או דירקטור של חברה פרטית כל עוד הוא לא משמש גם כעורך הדין של החברה. הוא לא יכול לשמש כעורך הדין של החברה שכן כללי עיסוק אחר אוסרים



- על טיפול באותו עניין במסגרת העיסוק בעריכת דין וגם במסגרת העיסוק האחר - כמנהל החברה. עורך דין המכהן כיו"ר ועד מקומי או חבר אגודה לא יכול לטפל כעורך דין בענין שהוא מטפל בו או טיפל בו במסגרת תפקידו כיו"ר הועד המקומי או חבר אגודה. ככל שקיימים במסגרת המושב או האגודה יחסי כפיפות של חברי המושב בעורך הדין במסגרת תפקידו כיו"ר הועד המקומי או חבר האגודה, לא יוכל עורך הדין לטפל באותו חבר מושב במסגרת עיסוקו כעורך דין.
- עורך דין העובד בחברה לא בתפקיד של עורך דין אינו רשאי במקביל לתת לאותה חברה שירותי עריכת דין. גם כאן, מדובר על טיפול כעורך דין בעניין שטופל בו במסגרת העיסוק האחר. כך לדוגמא, עורכת דין העובדת בתפקיד שיווקי בחברה אינה רשאית לשלוח ולחתום על מכתבי התראה למפרי זכויות של החברה. תנאי למתן שירות משפטי ללקוח הוא ייצוג, ובמקרה של עובד שכיר היותו חלק מהלשכה המשפטית של הלקוח.
- עורך דין העובד בחברה (לא בתפקיד כעורך דין) אינו יכול לייצג אדם בהליך מול אותה חברה בשל חשש לניגוד עניינים.
- עורך דין העובד במסגרת עיסוקו האחר כשמאי מקרקעין אינו יכול להגיש חוות דעת שמאית בתיק בו הוא מייצג שכן מדובר בטיפול באותו עניין האסור לפי הכללים. יתרה מכך, הגשת חוות דעת שמאית, כמוה כמתן עדות, יוצרת ניגוד עניינים מובהק בין תפקידו של עורך הדין בניהול התיק לבין התפקיד הנוסף כשמאי המגיש חוות דעת שמאית. עורך דין המנהל תיק אסור לו לרדת לזירת ההתגוששות ולהיות מעורב במסירת עדות או חוות דעת בתיק.
- עורך דין העוסק גם בעיסוק אחר לא יכול להשתמש בפנקס חשבוניות אחד לשני העיסוקים. סעיף 1(ג) לכללי עיסוק אחר מחייבים את עורך הדין להפריד "הפרדה מוחלטת את המסמכים, המידע וניהול החשבונות של עיסוקו כעורך דין מאלה של עיסוקו האחר.."

הנחיות והחלטות ועדת שכר הטרחה

אמיר סטמרי עו"ד יו"ר הועדה

דברי הקדמה: ועדת שכר הטרחה היא ועדה וולונטרית שהקים הועד המרכזי המחזיקה בשלושה תפקידים. הראשון, בפנייה של לקוח לועדה לפי סעיף 84(ב) לחוק לשכת עורכי הדין, קובעת הועדה את השכר המתאים, קביעה אשר מחייבת את עורך הדין. השני, הועדה דנה וממליצה על עדכון או שינוי התעריף המינימאלי המומלץ. שלוש, הועדה עונה לפניות המגיעות מלקוחות ועורכי דין מכל הארץ בענייני שכר טרחה. הפניות נעשות בצורה של שאלות ו/או תלונות קונקרטיות כאשר להחלטות הועדה אין תוקף מחייב.

להלן יובאו תמצית ההחלטות שניתנו מתוקף תפקידה השלישי של הועדה:

- א. בשירותים המפורטים להלן ניתן לגבות שכר טרחה התלוי בתוצאות הטיפול באשר מדובר בנושאים מינהלים או טרום משפטיים שאינם כלולים בהגדרה של "משפט פלילי" בסעיף 84 לחוק לשכת עורכי הדין, הסעיף לפיו אסור לעורך דין לקבל "בעד שירותו במשפט פלילי שכר טרחה התלוי בתוצאות המשפט":
 1. בקשה למחיקת רישום משטרי פנימי.
 2. בקשה לשינוי סיווג עילת סגירת תיק מ"חוסר עניין לציבור"/"חוסר ראיות" ל- "חוסר אשמה".
 3. בקשת חנינה בפני הנשיא למחיקת רישום פלילי.
 4. קיצור מניין תקופת ההתיישנות/המחיקה. [החלטה מספר שכ"ט 23/06]
- ב. במהלך ניהול משפט קבע בית המשפט בהחלטת ביניים כי "התובע (הבנק) ישלם לנתבע כשכר טרחת עורך דין שכר של X שקלים." הבנק הודיע כי הסכום מקוּוּז כנגד החוב בתיק נשוא התביעה.

שאלתאם האם פעל הבנק כשורה?

החלטה המקור המשפטי לזכות הקיזוז הוא סעיף 53 לחוק החוזים (חלק כללי), תשל"ג – 1973, או האמור בהסכם בין הלקוח לבין הבנק. קיימת הלכה כי זכות הקיזוז מכוח ההסכמים בבנקים מהווה ידיעה שיפוטית (ראו, ע"א 1226/90 **בנק לאומי לישראל בע"מ נ' ההסתדרות הרבנים**, פ"ד מט(1) 177), לבנק זכות לקזז חיובים הדדים על-ידי הודעה וזיכוי חשבון החייב בבנק, מאחר ושכר הטרחה הפסוק על-ידי בית משפט, שייך לצד המתדיין ולא לעורך הדין.



- במקרה זה מדובר בערב ולא בחייב העיקרי ולכן ניתן לקזז לפי סעיף 53 רק אם קיים פסק דין המחייב את הערב לשלם לפי ערבותו. [החלטה מספר שכ"ט 4/06]
- ג. שכר הטרחה שמשלם לקוח עבור ייצוג בתביעה לפי חוק הפיצויים לנפגעי תאונות דרכים לא יכלול גם תשלום שכר חד פעמי וגם תשלום שכר לפי תוצאות. לפי החלטת הוועד המרכזי, חל איסור לחייב לקוח בהסכם מסוג זה (הסכם "שעטנז"). לפיכך, אין מנוס אלא לקבוע שכר ראוי לפי תוצאות בהתאם לאחוזים הקבועים בחוק ובתקנות. [החלטה מספר שכ"ט 89/06]
- ד. שכר טרחה המגיע מעורך דין למשנהו בגין העברת תיקים, מגיע אך ורק בהתאם לסיכום מפורש בין עורכי הדין. [החלטה מספר שכ"ט 190/06]
- ה. סיכום מפורש בין עורכי הדין בנוגע להעברת תיקים יכול לקבוע סכום קבוע עבור תיק מועבר. [החלטה מספר שכ"ט 192/06]
- ו. ניתן לסכם עם הלקוח על שיעור שכר טרחה השונה משיעור שכר הטרחה הקבוע בהוצאה לפועל, בתנאי שהוא סביר ובנסיבות העניין. [החלטה מספר שכ"ט 148/06]
- ז. בקשה להפקדת ערובה המוגשת לפי תקנה 519 לתקנות סדר הדין האזרחי, תשמ"ד – 1984 (להלן: תקסד"א), אינה נכללת בהגדרת "בקשות לצווים זמניים" שבסעיף 3א(6) לתעריף המינימלי המומלץ. (ראו הגדרת "סעד זמני" בתקסד"א). אולם הבקשה עשויה להתאים ל"בקשות ביניים אחרות" שבסעיף 3א(7) לתעריף המינימלי המומלץ. הכול, אם לא נאמר אחרת בהסכם שכר הטרחה שבין הצדדים. [החלטה מספר שכ"ט 154/06]
- ח. הליך בטענת "פרעת" לפי סעיף 19ג לחוק ההוצאה לפועל דומה להגשת תביעה בה מוגשים כתיבי טענות, ובה נשמעות ראיות ומוגשים סיכומים. לכן, השכר המתאים הוא לפי סעיף 1 לתעריף המינימלי המומלץ, ובהתאם לסכום לגביו נטענת טענת ה"פרעת". [החלטה מספר שכ"ט 15/07]
- ט. כאשר לא קיים הסכם שכר טרחה או שההסכם הקיים אינו מתייחס להפסקת ייצוג, זכאי עורך הדין לשכר ראוי לפי סעיף 46 לחוק החוזים (חלק כללי), התשל"ג – 1973. במקרים שבהם הפסקת הייצוג הייתה ביוזמת הלקוח ולאחר שניתנה הצעה בכתב מחברת הביטוח לסלק התביעה או הצעה על-ידי בית המשפט, הבסיס לחישוב האחוזים של השכר הראוי יהיה אותן הצעות פשרה. [החלטה מספר שכ"ט 76/06]
- י. כידוע, שכר טרחה והוצאות שנפסקו לטובת הזוכה שייכות לזוכה ולא לעורך הדין (ראו, ע"א 541/63 רכס ואח' נ' הרצברג, פ"ד י"ח 120, 128) לכן, עורך דין מטעם חברת הביטוח שייצג את פלונית או את חברת הביטוח מטעמה אינו זכאי להוצאות שנפסקו לטובת פלונית. לגבי השאלה: האם חברת הביטוח או עורך הדין שנתמנה מטעמה, זכאי להוצאות שנפסקו - יש לבדוק את חוזה הביטוח. [החלטה מספר שכ"ט 38/07]
- יא. 1. כידוע, שכר טרחה שנפסק בבית משפט או נקבע בהוצאה לפועל, שייך לזוכה.
2. עורך דין זכאי לשכר טרחה לפי ההסכם שבינו לבין לקוחו.
3. אם אין הסכם, או שההסכם קבע כי שכר הטרחה יהיה לפי הגבייה בפועל, השכר הראוי הוא לפי התעריף המינימלי המומלץ של לשכת עורכי הדין, והמקובל גם בהוצאה לפועל, לפי סעיף 10 לחוק ההוצאה לפועל.
4. אם נגבה בהוצאה רק חלק מהסכום, ומדובר בביצוע שיקים ושטרות, רשאי עורך הדין לגבות מסכום הגבייה הראשון את מלוא שכר הטרחה א', ויתרת השכר תגבה יחסית לגבייה, בהתאם לשיעור שנגבה לשכר טרחה ב' בהוצאה לפועל ביחס לכלל החוב.
5. אם מדובר בביצוע פסק דין, שכר הטרחה שיגבה על-ידי עורך הדין יהיה באופן יחסי לגבייה לפי השיעור הכולל של שכר טרחה א' + שכר טרחה ב', הקבוע בהוצאה לפועל. [החלטה מספר שכ"ט 66/07]